

Muligheder for førtidspensionister for at vende tilbage til arbejdsmarkedet

af konsulent Erik Jappe

Et antal førtidspensionister har et ønske om at komme tilbage til arbejdsmarkedet på den ene eller anden måde. Det hører vi jævnligt fra borgere, der kontakter DUKH for at høre, om man som førtidspensionist må studere, om man kan få bevilget et fleksjob m.v. Og ja, det kan godt lade sig gøre at komme tilbage til arbejdsmarkedet som førtidspensionist. Her følger en gennemgang af nogle af de muligheder, der er for at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Vedrørende beregning af indtægters betydning for førtidspension henvises til [beregningsmodulet](#) hos borger.dk

Må en borger på førtidspension gå i gang med at studere?

Ja, det må en førtidspensionist godt. Borgeren har på lige fod med andre borgere ret til at tage en uddannelse. Borgeren beholder som udgangspunkt sin førtidspension under uddannelsen og er ikke berettiget til SU jf. [SU-lovens](#) § 2, stk. 1, nr. 5.

Hvis borgeren opfylder betingelserne for revalidering - men fortsat lever af førtidspensionen - kan der efter [aktivlovens](#) § 63 ydes støtte til de særlige udgifter (f.eks. bøger og studierejser), der er en nødvendig følge af uddannelsen eller af en nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Se evt. også dette [netsvar](#) fra DUKH på spørgsmålet: Må jeg tage en uddannelse på førtidspension?

Kan en førtidspensionist tilbydes et ressourceforløb?*

En førtidspensionist under 40 år kan godt tilbydes et ressourceforløb på lige fod med andre borgere efter [beskæftigelsesindsatslovens](#) § 68 a, hvis forløbet kan medvirke til at udvikle pågældendes arbejdsevne, og lovens betingelser i øvrigt er opfyldt. Det fremgår af [aktivlovens](#) § 68, stk. 6, at førtidspensionister, der visiteres til et ressourceforløb, modtager førtidspension under ressourceforløbet.

Førtidspensionister over 40 år kan ikke tilbydes et ressourceforløb. Det fremgår af et [vejledende svar](#) fra Juridisk hotline af d. 25.9.2015:

"En førtidspensionist over 40 år kan ikke tilbydes et ressourceforløb, men kommunen kan iværksætte tilbud efter beskæftigelsesindsatsloven med henblik på at hjælpe førtidspensionisten i ordinær eller støttet beskæftigelse."

Kan en førtidspensionist få bevilget revalidering?

Ja, det kan en førtidspensionist godt. [Aktivlovens](#) § 46, der indeholder muligheden for at søge om revalidering, omfatter også førtidspensionister. Der kan bevilges revalidering til personer med begrænsninger i arbejdsevnen, således at mulighederne i fremtiden for at kunne forsørge sig selv og

familien forbedres. I [vejledningen til aktivloven](#) er det anført i pkt. 22:

"Også personer, der allerede modtager førtidspension ..., har mulighed for at forbedre eller bevare en resterende arbejdsevne gennem revalidering."

Hel eller delvis selvforsørgelse: Det er et krav, at førtidspensionisten efter endt revalidering bliver hel eller delvis selvforsørgende. I vejledningen til aktivloven er det således anført i pkt. 22:

"Det er ... en betingelse for tilbud om revalidering, at der er en realistisk mulighed for, at personen gennem revalideringen kan blive i stand til at klare sig selv helt eller delvist."

Det skal bemærkes, at formålet med al revalidering er, at revaliderenden opnår størst mulig grad af selvforsørgelse (se [principafgørelse A-1-01](#)).

Livskvalitet: Der kan ikke bevilges revalidering til en førtidspensionist alene for at højne pågældendes livskvalitet. Det fremgår af [principafgørelse O-25-99](#):

"Ansøger, der modtog højeste førtidspension på grund af en alvorlig lidelse, var ikke berettiget til hjælp til dækning af udgifter i forbindelse med sit studium. Ankestyrelsen lagde vægt på, at egentlig revalidering efter de lægelige oplysninger ikke kunne anses for hensigtsmæssig, og at ansøger alene fulgte studiet for at højne sin livskvalitet. Da der således ikke lå et forsørgelsesmæssigt hensyn til grund for den ansøgte hjælp, var ansøger ikke omfattet af personkredsen."

Ansættelse med løntilskud (skånejob)

Efter § 2, stk. 1, nr. 6 og § 51 i [beskæftigelsesindsatslovens](#) har førtidspensionister mulighed for at blive ansat med løntilskud hos private eller offentlige arbejdsgivere. Det er jobcentret, som skal godkende ansættelsesforholdet og bevilge løntilskuddet. Borgeren bibeholder sin førtidspension, og modregning i pensionen sker efter gældende regler.

Kan en førtidspensionist få bevilget et fleksjob?

Ja, en førtidspensionist kan godt få bevilget et fleksjob efter § 69 i [beskæftigelsesindsatsloven](#), men pågældende kan ikke samtidig være ansat i et fleksjob og modtage førtidspension. Bemærk således, at førtidspensionen ved ansættelse i fleksjob skal gøres hvilende eller frakendes. Læs evt. mere herom i [Vejledning om fleksjob m.v.](#) pkt. 1.4.

[Principafgørelse N-1-03](#) omhandler en 39-årig kvinde med svær leddegigt, som fra pensionstilkendelsen havde været ansat i skånejob hos sin tidligere arbejdsgiver. Kommunen

fandt ikke, at hun var berettiget til fleksjob, men det gjorde Ankestyrelsen. Fra afgørelsen:

”En kvinde, der modtog førtidspension, havde ret til fleksjob. Førtidspensionen blev gjort hvilende. Efter forarbejderne til lovændringen og vejledningen er der ikke noget til hinder for, at personer, der allerede er tilkendt førtidspension, tilbydes fleksjob. Det fremgår, at tilbud om fleksjob er uafhængigt af det hidtidige forsørgelsesgrundlag.”

En førtidspensionist, der får bevilget et fleksjob, skal først have pensionen gjort hvilende fra det tidspunkt, hvor der foreligger et konkret tilbud om fleksjob og således ikke ved godkendelsen til fleksjobbet (se [principafgørelse P-18-04](#)).

Hvilende førtidspension

Førtidspensionen kan gøres hvilende uden tidsmæssige begrænsninger under revalidering, fleksjob m.v. Der er lidt forskellige regler afhængig om, om borgerene er på førtidspension bevilget efter de ”gamle” regler fra før 2003 ([Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.](#)) eller efter de nyere regler gældende fra 1.1.2003 ([Lov om social pension](#)).

”Gamle” regler: For førtidspensionister, som har indtægt ved personligt arbejde, der forventes vedvarende at overstige det dobbelt af grundbeløbet (147.840 kr. i 2017), skal kommunen træffe afgørelse om, at retten til førtidspension gøres hvilende for pensionister under 60 år.

Reglerne fremgår af den gamle [pensionslovs](#) § 44 a. Heraf fremgår også, at en pensionist til enhver tid kan anmode om at få sin pension gjort hvilende.

Bemærk endvidere, at en ”gammel” førtidspensionist har ret til at få bevilget invaliditetsydelse (uden individuel vurdering), når pågældende får sin førtidspension gjort hvilende (se evt. [Praksisnyt nr. 26/2013](#)).

Nye regler: Her kan kommunen efter [lovens](#) § 43 a træffe afgørelse om, at retten til førtidspension skal være hvilende.

Risikerer borgeren at få frakendt sin førtidspension?

Også her er der forskelle i regelsættet afhængig af, om borgeren får førtidspension efter de gamle regler fra før 2003 eller de nye regler.

Gamle regler: Førtidspension efter de ”gamle” regler kan ikke frakendes (gammel pensionslovs § 44, stk. 1).

Nye regler: Kommunen skal efter [pensionslovens](#) § 44 træffe afgørelse om frakendelse af førtidspension, hvis der er sket en:

- væsentlig forbedring af arbejdsevnen, som medfører, at
- pensionisten vedvarende kan være selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.

Dog kan førtidspension efter det fyldte 60. år ikke frakendes uden pensionistens samtykke. Det fremgår af pensionslovens § 44, stk. 3.

Så ja, der er risiko for frakendelse af førtidspensionen for ”nye” førtidspensionister, men frakendelse kan efter DUKH’s vurdering ikke blot ske, fordi borgeren får bevilget fleksjob (og fået pensionen gjort hvilende) eller går i gang med at tage en uddannelse. I [vejledningen til pensionsloven](#) er det anført i pkt. 90:

”Hvis en pensionist mod forventning er blevet i stand til at arbejde i større omfang end forudsat ved tilkendelsen af førtidspension, og pensionisten gennem en længere periode derved har vist, at arbejdsevnen er blevet forbedret, skal kommunen tage sagen op med henblik på en vurdering af pensionistens arbejdsevne. Kommunen skal således foretage en konkret helhedsvurdering af, om pensionisten er blevet i stand til at udføre konkret specificerede arbejdsfunktioner (fx i et fleksjob) og derved vedvarende opnå indtægt til selvforsørgelse, ...”.

I [principafgørelse 120-13](#) er omtalt en sag, hvor borgeren ikke fik frakendt sin førtidspension. I [principafgørelse 9-15](#) er omtalt to sager, hvor borgerne fik frakendt deres førtidspension. Herom står der i principafgørelse 9-15:

”I de konkrete sager var Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg enig med kommunen i at frakende førtidspensionen. Borgerne havde gennem arbejde i en længere årrække vist, at deres arbejdsevne var væsentligt forbedret, så de vedvarende kunne være selvforsørgende gennem indtægtsgivende arbejde.

I modsætning hertil ændrede Beskæftigelsesudvalget i principafgørelse 120-13 kommunens afgørelse om at frakende pensionen. I den sag havde borgeren forsøgt, men havde ikke kunnet klare at arbejde i større omfang.”

Bemærk, at i sager om frakendelse af førtidspension skal kommunen *ikke* udarbejde rehabiliteringsplan eller forelægge sagen for rehabiliteringsteamet. Det fremgår af [principafgørelse 9-15](#). Heri er det også nævnt, at kommunen kan vælge at forelægge sagen for rehabiliteringsteamet. Hvis det sker, skal kommunen følge sagsbehandlingsreglerne for forelæggelse og udarbejde rehabiliteringsplanen og indhente lægeattest til rehabiliteringsteamet.

Afrunding

Der er forskellige muligheder for at vende tilbage til arbejdsmarkedet for de førtidspensionister, der har ønske om og ressourcer til det. Det kan være gennem arbejde på det ordinære arbejdsmarked på almindelige vilkår eller f.eks. i ansættelse med løntilskud (skånejob).

En førtidspensionist kan også begynde at studere, søge om revalidering eller søge om at få et fleksjob. Der er mulighed for at få førtidspensionen gjort hvilende - i visse situationer skal den gøres hvilende.

Førtidspensionister på ”ny” pension skal være opmærksom på, at der er risiko for, at der kan ske frakendelse af førtidspensionen, hvis pågældende i en længere periode viser, at arbejdsevnen er forbedret så meget, at pågældende vedvarende kan være selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.